

Sygn. akt IV CSK 297/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa K. Spółki Akcyjnej
w K.
przeciwko M. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w N., J. M. i H. A. o
zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. akt V ACa 647/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy uchylił wydany w sprawie nakaz zapłaty kwoty 3 778 895,50 zł w części dotyczącej obowiązku zapłaty solidarnie przez pozwanych stronie powodowej kwoty 1 919 338 zł z ustawowymi odsetkami i w tej części oddalił powództwo.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 grudnia 2014 r., wydanym po rozpoznaniu apelacji obu stron, Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację pozwanych, a w wyniku apelacji strony powodowej zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty w części dotyczącej obowiązku zapłaty kwoty 636 535,50 zł z ustawowymi odsetkami i oddalił w tej części powództwo, zmienił także odpowiednio rozstrzygnięcie o kosztach procesu za pierwszą instancję i oddalił w pozostałym zakresie apelację strony powodowej oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Okręgowego stwierdzając, że zasądzona należność przysługuje stronie powodowej na podstawie weksla in blanco wystawionego przez pozwaną spółkę i poręzonego przez pozostałych pozwanych, zabezpieczającego roszczenie odszkodowawcze strony powodowej wynikające z nie wykonania przez pozwaną spółkę łączącej strony umowy przechowania rzepaku sprzedanego przez pozwaną spółkę stronie powodowej. Wskazał między innymi, że w wypadku wystawienia weksla in blanco mającego na celu zabezpieczenie wierzytelności, zobowiązanie cywilne wystawcy istnieje nadal, wskutek czego wierzycielowi przysługuje zarówno roszczenie wynikające z podstawowego stosunku cywilnoprawnego, jak i roszczenie oparte na wekslu, a dłużnik może podnosić zarzuty z obu tych stosunków. Rozpoznając oba te roszczenia i zarzuty pozwanych odnoszące się zarówno do zobowiązania wekslowego jak i stosunku podstawowego Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż pozwana spółka ponosi wobec strony powodowej odpowiedzialność odszkodowawczą za utratę przechowywanego rzepaku na podstawie art. 471 w zw. z art. 474 i art. 841 k.c. i nie podzielił zarzutu pozwanych naruszenia tych przepisów, podobnie jak zarzutu naruszenia art. 10 i art. 38 pr. weksl. przez przyjęcie odpowiedzialności wekslowej pozwanych.

Uznał natomiast za uzasadniony zarzut strony powodowej błędnego wyliczenia wysokości szkody. Stwierdził, że powinna ona odpowiadać cenie rzepaku z listopada 2010 r., a nie cenie z chwili orzekania z uwagi na szczególne okoliczności wynikające ze znacznego wzrostu cen i w oparciu o art. 363 § 2 k.c. ustalił cenę na kwotę 3 950 910 zł na podstawie znajdującej się w aktach sprawy opinii biegłego wydanej w postępowaniu karnym i stwierdził, że weksel *in blanco* mógł być wypełniony do wysokości jedynie tej kwoty. Wskazał, że w wyniku wypełnienia weksla *in blanco* częściowo niezgodnie z porozumieniem na niekorzyść pozwanych, mogą oni stać się zobowiązani wekslowo tylko w granicach, w których tekst weksla odpowiada porozumieniu. Od kwoty 3 950 910 zł. Sąd odliczył 808 550 zł tytułem potrącenia wierzytelności pozwanej spółki do strony powodowej i odpowiednio zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej pozwani, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazali przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Stwierdzili, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne: czy rozpoznając zarzuty od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla *in blanco*, wypełnionego niezgodnie z porozumieniem wekslowym, sąd może zmienić treść weksla i zasądzić wyłącznie w oparciu o weksel, to jest wyłącznie na podstawie takiego weksla, inną kwotę niż suma wekslowa wskazana w treści weksla oraz czy weksel *in blanco* wypełniony niezgodnie z porozumieniem zawiera częściowo ważne (w zakresie wypełnienia zgodnie z porozumieniem) a częściowo nieważne (w zakresie wypełnienia niezgodnie z porozumieniem) zobowiązanie wekslowe, czy też w takiej sytuacji zobowiązanie wekslowe nie powstaje w ogóle albo powstaje zobowiązanie wekslowe o treści odmiennej niż wynikająca z treści weksla?

Skarżący stwierdzili, że zachodzi też potrzeba wykładni art. 10 w zw. z art. 103 pr. weksl. w zakresie skutków wypełnienia weksla *in blanco* niezgodnie z porozumieniem wekslowym i odpowiedzi na przedstawione wyżej zagadnienia prawne, bowiem wywołują one rozbieżności w orzecznictwie sądowym, w tym także Sądu Najwyższego.

Jako uzasadnienie przesłanki przedsądu określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazali rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa

procesowego i materialnego przytoczonych w podstawach kasacyjnych w tym: nie wskazanie podstawy materialnoprawnej rozstrzygnięcia i nie dokonanie żadnej analizy odpowiedzialności pozwanych na podstawie przepisów prawa wekslowego, ustalenie wysokości szkody na podstawie dowodów, które nie zostały dopuszczone i przeprowadzone w ramach niniejszego postępowania, a więc z naruszeniem zasady bezpośredniości, nie poczynienie żadnych własnych ustaleń faktycznych w zakresie wysokości szkody, w tym co do cen rzepaku obowiązujących w chwili orzekania i w konsekwencji nie zebranie materiału dowodowego, który umożliwiłby prawidłową subsumcję norm prawnych mających zastosowanie w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie wykazali istnienia przesłanek przedsądu, na które się powołali.

Już tylko to, że wskazali te same wątpliwości jako zagadnienia prawna i jako potrzebę wykładni określonych przepisów powodujących rozbieżności w orzecznictwie, traktując je zamiennie, sprawia, że trzeba uznać, iż nie wykazali istnienia przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to bowiem tylko zagadnienie nowe, które powstało na tle określonego przepisu prawa i nie zostało jeszcze rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy. Nie mogły zatem jeszcze zapaść na tle tego przepisu, rozbieżne orzeczenia Sądu Najwyższego w zakresie wskazanym w zagadnieniu prawnym (porównaj postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2013 r. III SK 39/12, niepubl.).

Trzeba też stwierdzić, że wątpliwości przedstawione przez skarżących zostały sformułowane nieprecyzyjnie i niejasno, jak również bez wszechstronnego i pogłębionego uzasadnienia zawierającego wykazanie występujących poważnych kontrowersji czy rozbieżnych ocen prawnych oraz próby ich rozwiązania. Było to konieczne tym bardziej, że kwestia skutków wypełnienia weksla *in blanco* niezgodnie z porozumieniem wekslowym była już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co wymagało od skarżących przeprowadzenia pogłębionej analizy tych orzeczeń i precyzyjnego wskazania, co jeszcze budzi tak poważne wątpliwości w tym zakresie, że wymaga kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego. Nie jest wystarczające wybiórcze wskazanie orzeczeń oraz pobieżne i ogólnikowe przedstawienie zawartego w nich stanowiska.

Niezależnie od tego skarżący nie wykazali by w orzeczeniach tych Sąd Najwyższy dokonał różnej wykładni art. 10 w zw. z art. 101 i art. 103 Pr. weksl. I wyraził rozbieżne stanowiska w kwestii skutków wypełnienia weksla in blanco częściowo niezgodnie z porozumieniem. Starając się wykazać niezgodność orzecznictwa w tym zakresie zacytowali jedynie wyrwane z kontekstu i bez przedstawienia stanu faktycznego, krótkie fragmenty uzasadnień orzeczeń, dotyczące ogólnych kwestii powstania zobowiązania wekslowego, które niewątpliwie nie podważają przyjętej przez Sąd Najwyższy (i podzielonej przez Sąd Apelacyjny w rozpoznawanej sprawie) wykładni tych przepisów stwierdzającej, że wypełnienie weksla in blanco częściowo niezgodnie z porozumieniem na niekorzyść osoby na nim podpisanej powoduje, iż osoba ta może stać się zobowiązana wekslowo w granicach, w których tekst weksla odpowiada porozumieniu wekslowemu (porównaj między innymi wyrok z dnia 26 stycznia 2001r. II CKN 25/00 i z dnia 27 marca 2013 r. I CSK 420/12, niepubl.).

Nie ma również żadnych wątpliwości ani rozbieżności w orzecznictwie co do tego, że w wypadku wystawienia weksla in blanco w celu zabezpieczenia wierzytelności cywilnoprawnej, zobowiązany wekslowo odpowiada także na podstawie stosunku cywilnoprawnego i może zgłaszać zarzuty wynikające z obu tych stosunków, które sąd obowiązany jest zbadać (porównaj między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2001 r. V CKN 264/00, niepubl.). Uczyniły to Sądy obu instancji i wbrew zarzutom skarżącego, mającym uzasadnić twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, także Sąd Apelacyjny wskazał jako podstawę rozstrzygnięcia zarówno przepisy prawa wekslowego, jak i prawa cywilnego analizując odpowiedzialność pozwanych na obu tych podstawach i uznając za nieuzasadnione apelacyjne zarzuty naruszenia art. 10 i art. 38 pr. weksl. oraz między innymi art. 471 w zw. z art. 474 oraz art. 841 k.c.

Nie ma też podstaw do uznania skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnioną z pozostałych przyczyn wskazanych przez skarżących. Sprowadzają się one do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego dotyczących postępowania dowodowego i ustaleń faktycznych i w istocie zmierzają do podważenia ustaleń faktycznych oraz oceny dowodów, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. jest w skardze kasacyjnej niedopuszczalne. Charakter tych zarzutów nie daje

też podstaw do uznania, że doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia prawa, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100 i z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49).

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

Kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.